

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplašna 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Poslanske številke po 7 kr.

Naročnine in oznamila (inserate) vprejemna upravnistvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kapitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Vrednistvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vrednistva telefon-števil. 74.

Štev. 189.

V Ljubljani, v soboto 19. avgusta 1899.

Letnik XXVII.

Na razpotju.

Bliža se čas, ko se navadno shaja državni zbor. Javno mnenje se bavi z vprašanjem, ali je sploh mogoče redno parlamentarno delo. Nemški opozicijski listi odgovarjajo skoraj unisono, da je obstrukcija edino sredstvo za Nemce, ako hočejo priti na suho. Torej zopet obstrukcija! In vendar obstrukcija doslej ni drugega dosegla, nego da je uničila parlament ter vladi vsilila v roke § 14. Čuvarji ustave so ustavili ustavo. Kaj pa namerja obstrukcija? V tem vodje obstrukcije sami niso edini. Najprvo so se z največjo strastjo zagnali v grofa Badenija zaradi jezikovnih naredb. V Hebu so prisegli, da morajo odstraniti jezikovni naredbi. Badeni je zginil in z njim jezikovni naredbi za Češko in Moravsko, a obstrukcija je ostala. Baron Gautsch je Nemcem deloma ustregel, to so izprva priznali zmernejši opozicijski klubi. A kmalu so se zopet vrgli v valove obstrukcije ter preprečili v parlamentu nagodbo z Ogersko. Bili so zopet v prejšnji zagati. Izdali so binokostni program, ki ga hočejo z novo obstrukcijo uresničiti. To bi bilo le tedaj mogoče, ako bi prišla nova vlada na krmilo, sestavljena iz manjšine. Ne gledé na to, da se sedanja opozicija ne bode nikdar zjedini za skupen program, je levičarska vlada popolnoma nemogoča, ker ne dobi večine. Dvomimo, da očetje ustave zvaré novo koalicijo. In s § 14. bi menda tudi ne vladali, saj zdaj divjajo proti temu paragrafu. Ministerstvo nad strankami pa bi imelo isto stališče, kakor Thunov kabinet.

Torej kje je izhod iz labirinta? Čujejo se glasovi, da naj vlada poskusi zopet obravnavati z Nemci. To je grof Thun opetovano poskusil, a opozicijski fanatiki so odbili vsako spravo. In ko bi se konečno zmernejši življi spametovali, je še

vprašanje, s kom naj vlada obravnava. Opozicija skoraj nima moča, ki bi mogel dati zagotovilo, da bode njegova obveljala. V nemški opoziciji je navzlic binokostnemu programu popolna anarhija. Kdo spravi pod jeden klobuk Schönererja, Kaiserja, Grossa, Luegerja in grofa Stürkgha? Saj so mej seboj kakor pes in mačka.

Grof Thun bode torej moral uporabiti neparlamentarna sredstva, da spravi stroj zopet v tek. Misto jimo na razpotju. Ali bodo državo stresale še nadaljne krize ali pa se mora vlada odločiti za premembo ustave. Druge niti iz kaosa ne najdemo. Bilo bi sicer mogoče, da bi se nemško ljudstvo samo uprlo svojim poslancem ter zahtevalo konec hinavske igre. Ali pa moremo to upati sedaj, ko nemški fanatiki dan na dan hujskajo ljudstvo ter ga slepé z lažmi in prevarami?

Stvari so v Avstriji tako daleč dozorele, da nobeno konservativno, hočemo reči, vsem narodom pravično ministerstvo ne more vladati s to ustavo, katero so nemški liberalci ustvarili za-se. Za premembo ustave pa je treba orjaškega poguma, velike spretnosti in neomajljive stanovitnosti.

Podlaga našim ustavnim napravam je še vedno oktoberski diplom, oziroma februarska ustava. Toda pozna se, da so leta 1867 sedanjo ustavo kovali juristi, a ne državniki. Dočim so z jedno roko delili avtonomijo deželam in občinam, so jo z drugo roko jemali ter izročili zopet eksekutivni državni oblasti. Tu je ono nasprotje, iz katerega se rodé vedni konflikti. Ustava je le slaba kopija ustav, katere imajo države, koder biva jeden sam narod. Prirojena je za posamezne dežele brez ozira na razne narode, ki segajo preko deželnih mej. Potisnili so razne nenemške narode v nemško suknjo, češ: Pa se trgajte mej sabo za svoje pravice. Upali so seveda, da bodo ne-

nemški narodi polagoma omagali v boju ter se udali svoji usodi. Računali so na to, da bodo z birokracijskim aparatom zadušili vsako narodno zavest. Da temu ni tako, kažejo današnje razmere. Eksekutiva je dobila zopet vso oblast v roke in če te oblasti ne izrablja, kakor v dobi absolutizma, ne moremo biti za to toliko hvaležni ustavi, ampak dejstvu, da še nismo v Turčiji in da so se vsaj nekoliko zbistрили pojmi o bistvu naše države.

Ali naj naši deželni zbori rešijo narodno vprašanje? To je naravnost nemogoče, saj nemške, oziroma italijanske večine v dež. zbora vsako strogo gospodarsko vprašanje presojajo s strankarskega stališča. Nacionalizem je in ostane egoizem, tu odločuje le moč. Zato pa ne bode preje miru, nego da ustava sama po načelu enakopravnosti določi vsem narodom jasne pravice in meje. V to pa je treba avtonomije posameznih narodov, ter splošne in jednake volilne pravice.

S socijalnega kurza.

XII. Duhovnik in socijalno vprašanje.

»Pro aris et focis.«

Ker se ravno te dni pri pastoralnih konferencah rešuje vprašanje o stališču duhovnika proti novemu socijalnemu gibanju, bo gotovo zanimalo naše gospode, če jim sporočim, kake misli je o tem razvijal na Dunaju jezuit Biederlack, profesor cerkvenega prava v Rimu, ki je bil nalašč za to predavanje poklican na Dunaj. Jaz podajem le ogrodje njegovega predavanja.

I. Ali ima duhovnik pravico in dolžnost k socijalnemu delu?

1. Duhovnik ima pravico, da posega dejansko v socijalne razmere, in sicer:

saj bodejo, dasi jim prete tolike nevarnosti, po njegovem prepričanju zvezde svetile še dolgo.

Kateri vzrok pa je vender to? Kedor ga še sedaj ne ve, kedor ga hoče izvedeti šele od nas, bojimo se, da tisti ni zadosti inteligenten. Ta imenitni vzrok je namreč klerikalizem.

On je vrgel svet iz tira. Če ga ni, ga pa še bo. Le berite »Narod«, ki dan za dnem to trdi. In »Narod« je list za inteligenco, ki vse natanko ve.

Tako se bo torej svet končal popolnoma.

Proč torej s klerikalizmom!

Klerikalizem pa bode končal tudi človeški rod. »Klerikalci« šli so, kakor ve poročati »Narod«, na Hrvaško, v Zagreb in v Karlovec. Vsled tega se v urednistvu »Naroda« tako jeze, da jih bo same jeze kmalu konec. In oni so brez vsacega dvoma tudi del človeštva.

Celo za učitelje hočejo »klerikalci« eksercicije. Grozno! Človeškemu rodu zelo nevarno! Uzrok isti, kot zgoraj, samo, da se radi tega jeze razun »Narodovih« gospodov tudi oni pri »Učiteljskem Tovarišju«; tudi važen del človeštva.

Kako klerikalizem preti s poginom človeštvu na Španskem, v Belgiji in v naši bližini, namreč na Dunaju, to je vedno jako vznemirljivo popisano v »Narodu«.

Kmalu bo torej konec človeštva in zadnji

LISTEK.

Konec sveta in njegovi vzroki.

Essetai emar!

Kedarkoli se bliža naši zemlji komet, vselej se širijo med ljudstvom vznemirjajoče vesti o poginu naše zemlje. Tudi letos prišel bode v bližino zemlje komet in tudi sedaj širile se bodo take govorice.

Da pomiri razburjene in prestrašene duhove, izdal je g. Amon Zagoršek knjigo »Konec sveta«, v katerej dokazuje, da se človeštvo od kometa, ki se sedaj bliža zemlji, nima bati ničesar.

Obširno našteva pisatelj vse uzroke, ki bi mogli povzročiti konec naše zemlje in končati človeški rod.

Možnosti preranega, nenaravnega pogina naše zemlje so mu:

1. Naša zemlja se zamore potopiti v solncu in zgoreti.

2. Zemlja zamore zadeti v svojem teku okoli solnca s kakim drugim nebesnim telesom in se razbiti.

3. Zemlja zamore pasti iz svojega tira in se razbiti, ko se bode zaletavala ob druge svetove.

Človeštvo morejo vgonobiti, čeprav bi zemlja ostala nerazdrobljena, sledeče sile:

1. Nov vesoljni potop.

2. Okuženje zraka, ako pride v tir naše zemlje komet s strupenokemično vsebino.

3. Primanjkanje vode.

4. Solčno ohlajenje.

Ko je pisatelj tako v najhujši strah spravil bralca, potolaži ga kmalu in mu dokaže, da se nimamo vsega tega pravzaprav čisto nič bati. Sedanjemu človeškemu rodu so bolj nevarne razbrzdane strasti, neizmerno uživanje in boj vseh proti vsem. To je nauk, ki nam ga podaja pisatelj v svoji knjigi.

Tudi znanstvenega gradiva je zbral pisatelj nekaj v svoji knjigi. Toda ne vsega. Najmodrejša veda, brez katere se človek ne more in ne sme prištevati inteligenci, našla je popolnoma nov uzrok propadu sveta in človeštva, uzrok, ki je edino znanstven, uzrok, ki edini zamore zadostovati izobraženemu človeku, kateri uzrok pa je naš pisatelj, žal, popolnoma prezrl.

Zatoj ga mi tukaj opozarjamo na ta uzrok, morda ga sprejme v kako poznejšo izdajo svoje brošurice. Prepričan naj bo, da bodo potem slovenski listi za inteligenco njega in njegov spis kovali v zvezde. To mora biti zanj veliko vredno,

a) ker je državljani in nosi javna bremena ter trpi zaradi socialnih razmer,

b) ker je duhovnik. Kot duhovnik ima pravico, da posega v javno gibanje

a) ker so vzroki socialnemu neredu moralni in religiozni. O pravici in religiji pa sme duhovnik govoriti povsodi.

β) Tudi za čisto materialno stran socialnega gibanja se duhovnik sme brigati, ker v tem posnema Izveličarja, ki je tudi materialno pomagal ljudem, če jim je bilo v pravo srečo.

O upravičenosti torej se ne da dvomiti. Vprašanje je, ali ima dolžnost, da posega v socialno gibanje.

2. Duhovnik ima tudi dolžnost, da se udeležuje socialne preosnove. To dolžnost ima duhovnik

a) proti Bogu. V sedanji družbi sta naša nasprotnika liberalizem in socialna demokracija. Podlaga liberalizmu je indiferentizem in nenravnost, podlaga socialni demokraciji je nagi materializem. Proti tema dvema nazoroma se mora duhovnik boriti povsodi, toraj tudi v gospodarskem življenju. Socialna beda, zatiranje revnih stanov, gospodarstvo brezsrčnega kapitalizma izvirata iz brezverstva in nenravnosti, torej se mora proti njim boriti oni, ki je po svojem poklicu zagovornik pravice in vere;

b) ima duhovnik to dolžnost proti bližnjemu. Za svojega revnega bližnjega se mora dejanjsko zanimati vsak človek, in duhovnik še posebno. Zlasti pa, če vidimo, da je ves družabni red tak, da pomaga le kapitalistom, reveže pa tira v vedno večjo materialno in moralno propast, moramo že iz ljubezni do bližnjega posegati v to svetovno gibanje. Zato papež Leon XIII. pri vsaki priložnosti bodri duhovnike, da naj dejanjsko posegajo v rešitev socialnega vprašanja, in one, ki se z vno borijo za koristi nižjih slojev, očitno in toplo hvali.

II. Kako naj duhovnik posega v socialno gibanje?

1. S tem, da izvršuje svoje navadno duhovnopastirsko delo. Na prižnici, v spovednici, v šoli mora duhovnik uporabiti vsa pastirska sredstva, da obrani ljudstvo brezverskega vpliva. Tudi izven cerkve mora delovati kot duhovni pastir na odrasčene in mladino. Ta del duhovniškega delovanja je najvažnejši. Izvršuje ga ustno kot učitelj. A potrebno je tudi literarno delovanje. Bolj kot vsak drugi je duhovnik poklican, da tudi v spisih razširja velike socialne ideje, gospodarska načela o pravici in ljubezni, jih razjasnuje in tudi uči, kako se dejanjsko izvršujejo. Pri tem mora posegati tudi v podrobnosti, rabiti zgodovinski in statistični material. Pa to delovanje ne sme biti le splošno znanstveno, ampak treba je danes tudi majhnih, poljudno pisanih gospodarsko političnih sestavkov, -dopisov in novic za razne naše liste.

človek, ki se hode pripravljati zapustiti našo zemljo, bo, zroč tisoče in tisoče mrličev krog sebe, brez dvoma vskliknil, kakor je vskliknil naš nekdanji profesor zoologije, ko je končal nauk o hrbtničnikih: Aus sind die Wirbelthiere! To bo jasen dokaz, da bo zadnji človek darvinist. Klerikalizem bo uničil svet in umoril človeštvo, ali njega samega umoril bo torej darvinistični materializem.

Naposled bo zmagala torej le »prosta misel«. To nas še tolaži.

Učena basen.

(Angleški pisal Mark Twain.)

(Dalje.)

Tretji del

Skoro ob robu velike reke so našli učenjaki kmalu na to velikansk, dobro obtesan kamen s sledečim napisom:

»Spomladi leta 1847 je stopila reka čez bregove in zalila ves mestni okraj. Bila je dva do šest čevljev globoka. Več nego 900 glav goveje živine je poginilo in veliko hiš je bilo porušenih. Župan je odredil, da se postavi spomenik in ohrani ta dogodek potomcem v spominu. Bog naj nas varuje jednake nesreče.«

Z neskončnim trudom se je posrečilo profe-

Brez listov ni socialnega delovanja, in zato spada podpora naših listov med redno duhovno pastirsko delovanje, kateremu se noben duhovnik odtegniti ne sme.

2. To navadno delovanje je pred 30 ali 20 leti se zadostovalo, a danes je treba, da izrednim potrebam primerno duhovnik rabi izredna pastirska sredstva, namreč shode in društva. Že v najbolj oddaljenih vaseh se čutijo nove potrebe in so zaradi tega tudi dolžnosti duhovnikov večje in je treba izrednega delovanja. Pri vsem socialnem gibanju po shodih in društvih — to je profesor Biederlack naravnost naglašal — pri vsem socialnem gibanju po shodih in društvih je duhovnik poklicani organizator in voditelj ali vsaj pospeševatelj. Duhovnik se mora truditi posebno za to, da ljudstvo socialno izobrazi, da bo zmožno varovati se moralne in materialne škode. Dobro pripravljeni in izvršeni politični shodi se dajo primerjati z misijoni: kar je misijon za notranje versko življenje, to je mnogo-krat tak dober shod za javno življenje tistega kraja.

Zato se pa morajo duhovniki izobraziti. Žalostno je, če se vrši socialno gibanje mimo duhovnika, brez njega ali celo proti njemu, ker ne zna poseči vanje, da bi je spravil v pravi tir. Profesor Biederlack zahteva, da se naj na vseh bogoslovnih sejemskih vpelje reden pouk o socialnih in narodno-gospodarskih vprašanjih. Seveda se morajo potem duhovniki še dalje sami izobraževati teoretično in praktično, kakor v drugih duhovnopastirskih tvarinah.

III. Ali je pričakovati kaj uspeha od tega socialnega delovanja?

Duhovnik mora iti na socialno delo s pogumom, nevstrašenostjo in požrtvovalnostjo, katero mu daje krepost krščanskega upanja. Marsikaj nam hoče vzeti pogum. Naloga je velika in težka. Stari krščanski družabni red je razdejan, mi moramo sezidati novega. Država stoji na trhlji podlagi, mi pa moramo državno stavbo vzdigniti in postaviti na trdni temelj. Krščansko gospodarsko življenje je otrovano z nekrščanskimi načeli, mi pa moramo izvršiti nad njim svetovni eksorcizem in hudobnega duha pregnati iz njega. Ta naloga je velikanska, in mi s svojo človeško slabostjo brez božje pomoči je ne zmoremo. Naši nasprotniki tako radi govore o inferiornosti katoličanov, o nesposobnosti cerkve ali »klerikalizmu«. A mi nismo inferiorni! Pred vsem imamo mi resnico, in resnica nas dela superiorne. Zlasti na socialnem polju ne more nihče imenovati katoliške cerkve inferiorne, ker dejanja govore, da danes, ko liberalizem izkorišča ljudstvo, ko ga socialna demokracija slepi in fanatizuje s praznimi sanjami in utopijami, katoličani delujejo najbolj praktično in najbolj uspešno za rešitev ubogega, izkoriščenega ljudstva. Treba je, da se vstrajno in nevstrašno držimo svojih svetih načel in jih dosledno izvršujemo.

sorju Gozdna Uš, da je prevedel ta napis, in prevod so potem takoj odposlali domov, kjer je povzročil veliko vznemirjenje. Potrjeval je ta napis v prav obilni meri nekatera sporočila, katera so jim ostavili predniki. Prevod je bil sicer nekoliko pokvarjen radi nekaterih besed, ki se niso dale prevesti, ki pa celotnemu vtisu vendar niso nič škodile. Prevod je bil sledeči:

»Pred tisočosemstosedemindesetimi leti je prišel doli (ogjenj?) in pokončal celo mesto. Le približno devet sto duš se je rešilo, vsi drugi so bili pogubljeni. (Kralj?) je zapovedal, postaviti ta spomenik, da — — (neprevedljivo) — — se obvarujejo jednake nesreče.«

To je bil prvi uspešni in zadostilni prevod skrivnostnih značajev, ki jih je zapustil izumrl človek za seboj, in pridobil je gospodu profesorju Gozdni Uši toliko slavo, da so mu podeljevale vse stolice učenosti in znanosti v njegovi domovini najvišje častne naslove, ki jih sploh morejo dajati, in razširilo se je splošno mnenje, ako bi bil Gozdna Uš vojak in bi porabil velike svoje talente v to, da iztrebi neki daljni rod reptilij, — da bi ga povzdignil kralj v plemiški stan in ga obsul z bogastvi.

In on je bil vrh tega izvor one učenjaške šole, katero imenujejo človekologe; njih poseb-

Te so glavne misli Biederlackovega predavanja. Spisal je knjigo »Die sociale Frage«, v kateri jako kratko in jasno razpravlja socialno vprašanje. A motil bi se, kdor bi mislil, da bi na podlagi te knjige mogel že praktično delovati. Nauči se je naj le vsak, da bo vedel poglavitna teoretična vprašanja, a organizirati se da le iz lokalnih, konkretnih razmer. Z druge ali konsumna društva zapovedovati ali prepovedovati se ne more in ne sme. Kakor moramo generične oblike organizacije si ustvarjati na podlagi krščanske pravičnosti, tako je tudi nujno potrebno, da se individualne oblike te organizacije osnujejo iz individualnih krajevnih potreb in razmer.

Zato je potrebno, da se duhovniki določenega okrožja posvetujejo tudi o socialnih razmerah, kakor o splošno verskih, pri konferencah. Dr. Pieper je poročal, da se katoliški duhovniki na Nemškem, zlasti na Bavarskem in Vestfalskem, poleg pastoralnih konferenc vedno shajajo k socialnim konferencam, ki se vrše vsako četrtletje, v nekaterih krajih vsak mesec, in v posebno kritičnih krajih tudi vsakih štirinajst dnij. Velika in draga dela o socialnem vprašanju si naročajo duhovniki skupno. Pri vsakem takem shodu morata dva izdelati pismen referat o določenem vprašanju. Oba referata se prebereta in kritikujeta. Po skupnem sklepu se potem postopa. Vprašanja morajo biti vedno konkretna in primerna tamošnjim lokalnim razmeram. Na ta način se je vzgojila izborna, izobražena, jedina in v načelih trdna duhovščina, katera je pri volitvah mogla ustvariti mogočno parlamentarno stranko, katoliški center, in s koristnim socialnim delovanjem privabiti v svoj tabor velike mase delavstva.

Ali ne bi bilo dobro, če bi se tudi pri nas kaj podobnega vpeljalo? Mnogo nevednosti in neodločnosti bi bilo manj. Pri nas se sploh še vse preveč oziramo na prazne klevete »Slovenskega Naroda«, ker manjka načelne izobrazbe. Vsak zase premišljuje v svojem kotu tajne naklepe, in če hoče kaj izvršiti, zadostuje kako lažnivo poročilo v »Narodu«, da mu drugi ne zaupajo. Treba je, da duhovščina svoje moči koncentrira in da odločno in brezobzirno izvojuje boj proti liberalizmu v vseh krajih in v vseh razmerah naše domovine.

Slovenski krščanski socialci na Hrvaškem.

Povodom slavnosti v Karlovcu je došlo vseh skupaj okoli 80 brzojavnih pozdravov. Radi pomanjkanja prostora objavimo samo brzojavke, došle iz slovenskih krajev.

Ljubljana: Živeli mili nam bratje, boreči se za ista sveta prava! Pod novo zastavo krepko se borite za idejo krščansko-socialno in zmaga bo naša. V slogi je moč! — Uredništvo »Glasnika«.

nost je ta, da razrešujejo stara poročila izumrle ptičje vrste, »človek« imenovane (kajti sedaj se je odločilo, da je bil človek ptica, in ne reptilija). Toda profesor Gozdna Uš je bil in ostal glava te šole, kajti bilo je dognano, da niso nobeni prevodi tako prosti vseh pomot, kakor ravno njegovi. Drugi so kazali v svojih delih napake, — on se je zdel sploh nesposoben za kaj takega.

Še marsikak spomenik izumrlega rodu so pozneje odkrili, toda nihče ni dosegel toliko slave in časti, kakor »župan«, — tako so ga imenovali po besedi »župan«, ki se je nahajala v njem; ker so to besedo prestavili s »kraljem«, so torej pod »županom« toliko mislili, kakor »kraljevi kamen«.

Drugokrat je »našla« ekspedicija zopet nekaj velikega. Bila je to velikanska, okrogla, obličasta masa; v premeru je imela do deset žabjih pedij in visoka tudi pet do šest. Profesor Polž je nataknil svoje očali in študiral stvar okoli in okoli, splezal je gori, preiskaval površino in rekel naposled: Izid moje perustracije in perskontacije tega isoperimetričnega izrodka je prepričanje, da je to eden izmed onih redkih in čudovitih stvorov, katere so ostavili zidalci orjaških gomil. In ker je ta orjaška gomila celo nekoliko ploskovita, je morda vse drugače vrste, kakor jih sicer omenjajo znanstvena poročila — a to stvari nič ne škoduje. Naj zatrobi megalofonična Kobilca in po-

Ljubljana: Živela »Nada« lepše bodočnosti. Naprej z združenimi močmi! Z Bogom za krščansko ljudstvo! Slovenec i Hrvat sta uvijek brat i brat! Živeli Hrvati! — Uredništvo »Slovenca« in »Domoljuba«.

Ljubljana: Krščansko-socijalna organizacija na Hrvatskem: Naprej! — Smolnikar, Rakovec.

Ljubljana: Iskreno pozdravljam slovensko-hrvatsko pobratimstvo. Kri ni voda! Ne ločita nas Kulpa, ne Sotla, družijo nas isti interesi in cilji v borbi za obstanek in sigurno, sijajno bodočnost. Naprej zastava Slave! V znamenju križa je naša zmaga! — Žitnik, narodni zastopnik.

Železniki: Bog živi bratsko-hrvatsko društvo, krščansko-socijalno gibanje, slovansko vzajemnost, vse zbrane, mater Slavijo! — Za konsumno društvo: Dermota, Bendič, Grošelj, Mlakar, Ramoveš.

Ljubljana: Bog živi krščansko-socijalno zvezo med Hrvati in Slovenci! Živela slovensko-hrvatska vzajemnost! — Kršč.-socijalne delavke v Ljubljani.

Ljubljana: Tudi žene slovenske kličemo: Živela vzajemnost hrvatsko-slovenska! — Fanica Štef.

Ljubljana: Kakor naše gore trdno združeni krepko stojimo, — v ljubezni z Vami se sovruga ne bojimo. — Dr. Josip Furlan.

Ljubljana: V duhu prisutni današnji slavi kličemo iz dna srca: Živeli! Slava »Nadi«! — Brilli, Magdič.

Kamnik: Pod novo zastavo Bog Vas blagoslovi, da pod njo bi čilo, krepko se borili za svobodo, za pravice Vaše; da tako bi bilo, to so želje naše! — Kalan, Subelj.

Ljubljana: V slogi je moč! Živelo bratstvo krščansko-socijalno Hrvatov in Slovencev! Živeli! — Zadržani člani delavskega konsumnega društva.

Idrija: Duhom prisotni današnji slavnosti kličemo: Slava bratom Hrvatom! Bog vas živi! Katol. del. društvo v Idriji.

Ljubljana: V duhu z Vami, službeno zadržani, pozdravljajo delavke in delavci Činkelnove tovarne.

Celje: Naj posvečeni barjak bratskega društva nas in Vas dovede do onega cilja, kojega zastopa splošni jugoslovanski krščanski socijalizem. — Delavsko podp. društvo Celje. Kolman, Kodemor (?), Vilhar, Labosan, Vrečko, Arzenšek, Rajnec, Grasner.

Ljubljana: Mi smo z Vami, Vi ste z nami, kdo proti nam? — Rovšek.

Reka: Potujoči na Krk kličemo vsem slaviteljem: Bog živi vzajemnost slovensko-hrvatsko. — Vinko, Marija Zajec, Pavla Aubel.

Ljubljana: Povodom današnje slavnosti kličemo iz metropole slovenske vrlemu društvu gromoviti »Živio!« — Pevsko društvo »Slavec«.

Maribor: Edini z vami v krščansko-socijalni misli pošiljamo bratski pozdrav in kličemo

kličemo naglo potepajoče se govnoobrbe, da se začne kopati in da si nabere znanost novih zakladov.

Niti jednega govnoobrbe ni bilo na mestu; zato je pričel oddelek mravlji izpodkopavati gomilo. Ničesar niso znašli. To bi jih jako poparilo, da ni razložila stvari častitljiva ekscelenca Pajek s sledečimi besedami:

»Sedaj mi je jasno, da skrivnostno in pozabljeno pleme, ki je zidalo orjaške gomile, ni rabilo teh stavb samo za mavzoleje, ker sicer bi morali kakor vselej tudi v tem slučaju najti njih okostja in surova orodja, katera so ta bitja rabila o svojem času! Ali ni to jasno?«

»Res, prav res!« je zadonelo na okoli.

»Potemtakem smo odkrili tukaj nekaj posebno znamenitega, nekaj, kar je naše znanstveno obzorje glede tega bitja obilno razširilo, nekaj, kar bode pridobilo naši ekspediciji izvanreden sijaj in pohvalo vseh učenjakov. Kajti dejstvo, da nismo našli tukaj običajnih relikvij, ne pomenja nič manj, kakor: zidanci orjaških gomil niso bili nevedne, divje reptilije, kakor so nas nekdaj učili, nego omikana, jako inteligentna bitja, ki niso bila le zmožna dostojno ceniti velika dela svojih velikašev in plemenitnikov, temveč so jih ohranila celo potomcem! Gospoda moja, ta krasna gora ni nikak grob — to je spomenik!« (Konec prih.)

iz arca: Živela »Nada«! — Katoliško delavsko društvo.

Ljubljana: Hrvatsko slovenska misel — naša Nada! — Koblar.

Železniki: Pozdravljamo vse zbrane brate Pozdravljamo idejo jugoslovanskega združenja. — Za bralno društvo: Demšar, Dermota, Grošelj, Klobdič, Žumer.

Kamnik: Radujući se slavi »Nade«, vruče želi, do joj zastava danas blagoslovljena u radu za Boga i Hrvatsku ostane vazda čista i slavna. Pozdravljajući braću Slovence, molim Svevišnjega, da sjedinjene Hrvate i Slovence što prije ogrije blago sunce zlatne slobode i podpune samostalnosti. Živila »Nada«, živili gosti. — Hegedič, zastupnik naroda na Hrvatskom saboru.

Ljubljana: Bratje, trdno se združimo; sloga pravo moč rodi! — »Slovenski list«.

Ljubljana: Ker zadržana, v duhu z Vami in kličeva: Bog blagoslovi slovensko-hrvatsko vzajemnost! — Pelc, Lapajnar.

Ljubljana: V imenu slovenskih delavk kličemo podpisano društvo: Živela »Nada« kot gojiteljica krasne hrvatsko-slovenske pesni, buditeljica hrvatsko-slovenske vzajemnosti! Živelo hrvatsko-slovensko pobratimstvo! — Katoliško društvo za delavke.

Tržič: V duhu združeni z Vami, Vas priateljski pozdravljamo. — Katol. izobr. društvo, Križi pri Tržiču.

Železniki: Iz gorskih Selc, kličemo: Živela »Nada«. — Ciljka Krek, Ema in Mimi Peče.

Jesenice: Sprejmite kot pravi in hrabri bojevniki za sveto stvar naš bratski pozdrav izpod sivega Triglava! Da bi započeto delo obrodilo nadobuden sad! V to Vam kličemo: Složno, neustrašeno naprej! — Katol. delavsko društvo na Jesenicah.

Ljubljana: Živela družitev med Hrvati in Slovenci! — Dr. Krisper.

Ljubljana: Živela ideja celokupnosti hrvatsko-slovenske na jugu države; živel, krščanski socijalizem, ki obistinuje to idejo, nado lepše bodočnosti. Živela »Nada«! — Kanonik Kalan, narodni zastopnik.

Ljubljana: Zbranim gostom pri veselici trikratni »Živio!« — Rodoljubkinje.

Mengeš: Dal Bog, da se kmalu dvigne neporušni dom slovensko-hrvatski! Živeli bratje Hrvati! — Rožnik.

Tržič: Pri vas nam srce biti hoče, pa nam priti ni mogoče: zato v duhu podamo roko, zastava naj vihra lepo. — »Konsumno društvo«.

Ljubljana: Srčen pozdrav bratskemu društvu. — Pevski zbor »Meščanskega kluba«.

Zalog: Pozdravljamo navzočne brate: Danes je vesel dan, slava bode naj velika, ker vzdržuje se Slovan! — Konsumno društvo pri Mariji Devici v Polju.

Železniki: Zbranim gostom gromoviti »Na zdar!« kličemo — Zadruga in posojilnica v Češnjici.

Bled: Pri novi maši g. Kunšiča v Gorjah zbrani, voščijo božji blagoslov zedinjenim hrvatskim in slovenskim delavcem. — Janez Ažman, dež. poslanec.

Tržič: Zastava naj dviga in krasno žari. »Bog živi Hrvate, ker vaši smo mi!« — Papovianec.

Domžale: Bog utrdi vez med brati Hrvati in Slovenci! — Delavsko društvo.

Bled: Sveta vera krščanska je zmagala silo pogansko, tako tudi združen Slovan doživel bo svobodo dan. — Ivan Rebek, predsednik delavskega podp. društva v Celju.

Trst: Prošinjani z istim duhom kličemo Vam »Živeli!« — Uredništvo »Novega lista«.

Ljubljana: Čestitamo i kličemo: Slava novemu barjaku. Bratski pozdrav! — Pekovski pomoćniški zbor.

Kamnik: Iz planinske Hrvatske pozdravljam vsesrdno ter u duhu prisustvujem slavlju hrvatske pjesme. — Vilhar.

Ljubljana: Naprej k zmagi zjedinjenega slovenskega juga po načelih krščanske pravice. Živeli Hrvati! — Rakovec, Škof, Moškerc, Trefalt, Kos, Mittermayer, Tomažič, Zabavnik, Češnovar, Podbevšek, Marija Kristan, Gostinčar, Marija Pliberšek, Marija Zajec, Marija Mrzlikar.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. avgusta.

Opozicija na delu. Znani nemški opozicijski listi so jeli že kazati parlamentarno sliko v jesenskem zasedanju. »Ost. Rundschau« in »D. Zeitg.« podajata svojim vernim bralcem načrt za prve dni parlamentarnega dela ter pozivljata vse »trezno« misleče k najtesnejemu združenju v boju za »pravično« stvar. Wolfovo glasilo pripoveduje, da bodo nemški kričači takoj v prvi seji vložili celo vrsto ministerskih zatožnic, ki se bodo vlagale paralelno s posameznimi vladnimi predlogi. V smislu zakona o odgovornosti ministerstva mora vsaka taka zatožnica priti na dnevni red v teku dveh tednov. Wolfov lajzbjurnal se potem ne more dosti načuditi, kako more vlada še računati na delavnost parlamenta. Volitve v delegacijo so jedino, česar vlada ne more izvesti potom paragrafa 14. Delegate toraj državni zbor mora izvoliti, ker jih vlada nujno potrebuje. Samo ob sebi je umljivo, končuje imenovani pruski list, da opozicija ne bo podpirala Thunove vlade in da je treba vsak njen poskus odbiti z brezobzirno obstrukcijo. — Drugo imenovani list pa pravi, da je »krvavo potrebna jedinstvo vseh opozicijskih strank«. Zahteva, da se postavijo v falango vsi nemški nacionalci, krščanski socijanci, liberalci, Schönererjevci in socijalni demokrati proti »ministerstvu paragrafa 14«. Mejsbojni prepri morajo prenehati, vsi morajo imeti pred očmi le jeden cilj, preprečiti vsako vladno nakano. — Načrt za prihodnje boje v parlamentu je toraj mojsterski skovan, tudi potrebnega gradiva ne bo primanjkovalo, le glede »krvavopotrebne« jedinstva dosedaj še ni vse v redu. Razun zagriženih nemških nacionalcev se namreč dosedaj še ni izjavila nobena stranka, da hoče skupno sodelovati pri obstrukciji. Sicer nikdo ne dvomi, da bodo rogovilili tudi liberalci in socijalni demokrati, vendar pa »delo« ne bo šlo tako gladko izpod rok, ako ne bo mej njimi potrebne sloge. Ta skrb toraj najbolj muči voditelje nemških kričačev.

Kaj je s služabniškimi plačami? Dunajski listi so pred nekaj dnevi poročali, da so nameravali dunajski državni uslužbenci prirediti večji protestni shod in demonstracijo proti Thunovi vladi, ker še vedno ni predložila v potrjenje naredbe glede preosnove služabniških plač. Ta protestna demonstracija je pa pozneje izostala, ker se je prirediteljem namignilo, da zagleda naredba itak le beli dan ako ne preje, gotovo na cesarjevi rojstveni dan. A državni uslužbenci so bili zopet prevarjeni, kajti včerajšnji dunajski uradni list ni objavil dotične naredbe. Sedaj se z vso gotovostjo naglašja, da se objavi naredba prihodnji teden. Ministerski predsednik grof Thun se je namreč danes podal v Išč in predložil cesarju v potrjenje težko zaželeno regulacijo služabniških plač. Ako bi se pa tudi to najnovejše poročilo ne obistnilo, potem morajo pa prizadeti krogi pričeti z odločno akcijo ter resno poprašati vladu, čemu je prav za prav uvedla novi davek na sladkor, ako ne misli z novimi dohodki poskrbeti za zboljšanje položaja svojih nižjih uslužbencev.

Socijalni demokratje in narodnostno vprašanje. Dne 24. prihodnjega meseca se vrši, kakor je bilo že omenjeno, glavni strankarski shod avstrijske socijalne demokracije, pri katerem se bo rešilo in preresetavalo nekaj notranje strankino delovanje zadevajočih vprašanj, poleg tega bodo socijalisti pečali se tudi z »visoko« avstrijsko politiko in valed tega izrazili svoje mnenje tudi glede rešitve narodnostnega vprašanja v Avstriji. Za to točko zborovalnega programa ima osrednje vodstvo pripravljeno sledečo resolucijo: 1. Avstrija more biti le demokratična narodnostna država; 2. Ta zvezna država sestoji iz avtonomnih narodnih samoupravnih okrajev, ki se morajo kar možno prilagoditi jezikovnim mejam; 3. Samoupravni okraj vsakega naroda tvori narodno jedinstvo, ki uravnava svoje narodne, jezikovne in kulturne zadeve popolno samostojno; 4. Narodne manjšine v onih okrajih, ki so mešane, morajo dobiti zagotovljene svoje pravice potom zakona; 5. Socijalisti ne priznavajo nikakih narodnih pravic in zametujejo toraj tudi zahtevo glede državnega jezika, priznavajo pa potrebo nemščine kot občevalnega jezika, dokler ne stopi na nje

mesto kak drug jezik, toda brez vsakega privilegija napram drugim jezikom. Shod izraža nado, da bo na tej podlagi mogoče doseči potrebno sporazumljenje. Vsaki narodnosti se priznava pravica do obstanka in razvoja. — Načrt sam bi razun nekaterih izjem končno še ne bil napačen, ko bi imeli socialni demokratje res kaj potrebne resne volje. Vse njihovo dosedanje delovanje pa je pokazalo, da so kaj malo prijazni slovanskim narodom v Avstriji.

Pruska poslanska zbornica se je v svoji četrtkovi seji, kot smo omenili, res ravnala po znanem nemškem pregovoru, ki slôve: »Und der König absolut, wenn er unseren Willen thut«. V drugem branju je namreč z 228 proti 126 glasovom odklonila in sicer ne samo spreminjevalne predloge, kakor se je napačno poročalo, marveč kanalsko predlogo samo in s tem storila ravno nasprotno, kar je pričakoval cesar Viljem, ko je izrekel v Dortmundu tale znameniti stavek: »Moč nemškega cesarstva se mora z vso silo zastaviti za to veliko delo. Za to sem jaz porok«. To je bilo za sedaj zelo slabo poročstvo. Predloga obstoji, kakor znano, iz dveh delov. Prvi del o gradnji kanala Dortmund-Rena je bil odklonjen z 212 proti 209 glasovom, drugi, zadevajoč takozvani sredozemski kanal, pa z zgoraj označeno večino 102 glasov. Večina seveda ni posebno velika, ako se pomisli, da se je pri drugem glasovanju odtegnilo 67 poslancev, vendar je to za nemško vlado zelo neprijeten udarec, ki je računala na sijajno zmago. Vendar pa predloga ni do cela odklonjena, kar je vsekako zelo čudno. Vsprejeti so namreč neki postranski dostavki v predlogi, ki so z gradnjo kanala v ozki zvezi. To bo pa ravno omogočilo, da pride predloga tudi v tretje branje, pri kateri priliki se bo zopet glasovalo o celi predlogi in tedaj definitivno odločilo. Omenjeni sklep toraj ni odločilen in je tudi precej nade, da bo vsprejeta vladna predloga. Udarec so povzročili konservativci in pa člani centra iz razlogov, ki jih pojasnjuje zadnja »Kreuz-Zeitg.« Ta list namreč piše: »Ko bi bili konservativci vsled cesarjevega pritiska že sedaj odnehali, očitali bi jim bili liberalci pri prihodnjih volitvah, da niso sposobni za ljudske zastopnike radi pomanjkanja potrebne neodvisnosti na zgoraj. S tem bi bila liberalcem odprta pot za uspešno agitacijo in jedina stranka, ki se poteguje sedaj vneto za ustavne pravice, bi bila zgubila mnogo na svojem vplivu«. Skrb za mandate je bila toraj v prvi vrsti, ki je vodila konservativce v tem boju. Mislili so si: Boljša je naklonjenost volilcev nego kraljeva. Poleg tega bo pa morala vlada tudi navreči še kako kost, ako bo hotela prodreti v tretjem branju s svojo predlogo. To je končno tudi nekaj in končno bo ustrezno na obe strani. Na odklonitev predloge tudi v tretjem branju pa skoro ni misliti, ker se vse boji razpusta zbornice.

Mej Anglijo in Transvaalom so razmere še vedno zelo napete, nevarna kriza še ni rešena, vendar se nadjajo merodajni angleški krogi, da do vojske vendar ne pride, na katero sta pa pripravljena v obilni meri oba dela. Odjenjati ne mara niti angleška, niti transvaalska vlada, akoravno je nekako že rešena kriza glede volilnega zakona. Glavni povod sedanji napetosti je samo trdovratnost predsednika Krügerja, ki Uitlandcem ne mara dovoliti meščanskih pravic, kar zahteva z vso resnostjo lord Chamberlain, akoravno mu mora biti znano, da bi bilo to za neodvisnost južnoafriške republike mnogo manj usodno nego pa vojska z Anglijo. Zelo sumljivo za razvoj krize mej tema dvema državama je tudi to, da se nihče izmej angleških ministrov ne oddalji iz Londona, marveč je vse pripravljeno na nenadno zasedanje parlamenta in pričetek vojske. Angleži pravijo, da se tega trenutka ne boje, in pričakujejo za se od eventualne vojske mnogo uspeha.

Samoško vprašanje je po dolgotrajnih domačih bojih in skoro jednako dolgotrajnih pogajanjih treh interesovanih velesil končno vendarle uravnano, kajpada na precejšnjo škodo domačega prebivalstva. Samoški otoki se proglašajo za popolno neutralno last, kraljestvo je odpravljeno in mesto kralja, ki so ga dosedaj volili na gotovo dobo let seveda z ne majhnimi težavami, bo upravljal otoke od imenovanih treh držav imenovani oskrbnik, kateremu bodo podrejeni okrajni guvernerji domačini. Ustanavlja se nadalje najvišji sodni dvor, kateremu imenujejo načelnika

istotako interesovane države. Okraj glavnega mesta Apija se razširi in izroči v upravo na novo voljenemu mestnemu svetu, kateremu bo načeloval voljeni župan. Za dohodke oskrbniku in načelniku sodnega dvora, ki imata izvrševalno oblast, skrbi domača vlada, ako bi pa to ne zadostovalo, pokrijejo primanjkljaj interesovane države. Samoši so toraj ob avtonomijo in izročeni na milost in nemilost evropskim državam, ki gotovo niso zaman prevzele te »očetovske« skrbi.

Slovstvo.

Filoteja sv. Franciška Saleskega je izšla te dni v novem slovenskem prevodu. Odkar je sloveči škof in cerkveni učenik l. 1608 v francoščini izdal ta navod k bogoljubnemu življenju, je ta knjiga, polna duha božjega, zaslovela po vsem svetu ter neštivilnokrat izdana bila v vseh omikanih jezikih sveta. Tudi Slovenci smo že imeli »filoteja«, čeravno v precej pomanjkljivem prevodu; a pošla je že zdavnej. Prav zelo moramo toraj hvaležni biti neumorno delavnemu g. prof. Ant. Kržiču, da nam je po francoskem izvirniku preskrbel nov prevod v jako lepem, a lahko umljivem jeziku. Da bi »filoteja« namestovala tudi molitveno knjigo, je g. prelagatej pridejal kratek molitvenik, ki ima to posebnost, da je sestavljen skoraj vseskozi iz taih molitev, na katere je sv. cerkev navezala odpustke. Ima tudi nove litanije presv. Srca Jezusovega. — Kržičeva »filoteja« ima XVI + 503 strani ter stane v Ljubljani v »Katoliški Bukvarni« in pri tvrdki »H. Ničman« prav lično v usnju vezana z marmorno ali rudečo obrezo 90 kr., v usnji z zlato obrezo pa 1 gl. 20 kr. Po pošti poslana 10 kr. več.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Franciška Serafinskega, ki med svetom živijo — dobro znani in obče priljubljeni molitvenik za tretjerednike, je ravnokar izšel v 5. popravljenem in pomnoženem natisu. Preskrbel je tudi to novo izdajo o. Nikolaj Meznarič. Oblika je knjigi ostala prejšnja; strani ima VI + 583. Cena v »Kat. Bukv.« v Ljubljani in v prodajalnici »Kat. tiskovnega društva (H. Ničman)« knjigi v usnji vezani ter z marmorno obrezo 90 kr., v usnji z zlato obrezo 1 gl. 20 kr. Po pošti poslan stane molitvenik 10 kr. več.

Konec sveta. Premišljevanje o vzrokih pogina naše zemlje in o vzrokih pogina človeškega rodu, s posebnim ozirom na dogodek 13. novembra letos. Sestavil Amon Zagoršek. V Trstu 1899. — Pisatelj razlaga, da je naša zemlja od Boga ustvarjena, da je hči solnca, ki more poginiti naravnim potom, pa tudi »slučajno«, namreč 1. more se potopiti nazaj v solnce, iz katerega je prišla, in zgoreti; 2. zemlja more zadeti v svojem teku okoli solnca s kakim drugim svetom in se razdrobiti in 3. naša zemlja more pasti iz svojega tira in se razbiti v brezkončnosti ob kak drug svet. Konec človeškega rodu je po pisateljevih mislih mogoč 1. po novem vesoljnem potopu, 2. po zastrupljenju zraka, 3. vsled pomanjkanja vode, 4. vsled solnčnega ohlajenja. Pa vzroki so tudi v človeštvu samem: Človeštvo more poginiti vsled oslabelosti, ki jo povzročujejo strasti, skrb za obstanek, skrb sploh, žalost, jeza, splošni dušni boji, prenaporno delo, slaba hrana, škodljiv zrak itd. Človeštvo more poginiti tudi vsled boleznij, v vesoljni vojni in njenih nasledkih in vsled socialnega razpada, katerega vidi pisatelj v gospodarstvu kapitalizma. Socialni razpad se najbolj kaže a) v nezmernosti telesnega uživanja, b) v nečistosti, c) v medsebojnem nasprotovanju, d) v krivičnosti, e) v nezvesti višje vrednosti človeka in njegovega sorodstva z božjim f) v poživljenju, g) v blaznosti.

Ko smo prebrali knjižico, smo rekli: Marsikaj je v nji verjetnega, a splošno pisatelj morda vse prehudo sodi in prečno vidi.

Iz Gradca: Prečastiti knezoškofjski lavantinski ordinarijat v Mariboru je z odlokom z dne 6. julija 1899, št. 2925, dovolil, da se sme »Pesem pri pogrebni sveti maši«, zložil Val. Stolzer, popravil Simon Gaberc, tiskati in rabiti. Tej uglasbenej pesmi je tudi priložena novo uglasbena »Z globočine se glasi« itd. Kdor se za te skladbe zanima in si jih naročiti želi, naj to do 30. t. mes. naznani V. Stolzer-ju, Gradec, Jakominiplatz 13. Obilno število naročnikov bo merodajno nizkeje ceni omenjenih skladb.

Obrtno-pravno postopanje pri zglastitvi razširjanja ali omejitve obstoječih obrtnih pravic.

C. kr. deželna vlada je poslala trgovski in obrtniški zbornici naslednji dopis:

Iz pozvedovanja, katero je c. kr. trgovinsko ministerstvo z ukazom z dne 27. aprila 1897, št. 22.911 začelo, so vdeležena ministerstva izpredvidela, da je dosedanja praksa obrtnih oblastev z ozirom na obrtno pravno postopanje pri zglastitvi razširjanja ali omejitve obstoječih obrtnih pravic različna in da je vsled tega potrebno, da se to postopanje enostavno uredi.

V ta namen je c. kr. trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje stvari sledeče ukrenilo:

Zglastitev za razširjanje že obstoječe obrtne pravice na nove, prvotno neimenovane pravice ali pa omejitve dosedanjih obrtnih pravic se mora smatrati kot odglasilo dosedanjega in kot zglastitev novega obrta, oziroma kot prošnja za podelitev novega dopustila in se ima vsled tega v teh slučajih dosednji obrtni list oziroma dopustilni dekret odvzeti in nov obrtni list oziroma dopustilni dekret izdati.

Ker je namreč obrtni list (dopustilo) za presojanje obrtnih pravic merodajen (§ 36 o. r.), se pri spremembi obrtne pravice, bodisi razširjanje ali omejitve prejšnji obrtni list (dopustilni dekret), ki ne zadostuje več razmeram in svojemu postavnemu določilu, ne more pustiti stranki.

Za spremembo vsebine obrtnega lista (dopustilnega dekreta) pa tudi v zakonu ni skrbjeno, ker isti govori samo o izdaji obrtnega lista (dopustilnega dekreta), kakor gori omejeno postopanje pri zglastitvi sprememb obrtnih pravic, zlasti zaznamek na prvem obrtnem listu (dopustilnem dekretu) bi zakonu nasprotovalo, pri večkratnih spremembah vsebine obrtne legitimacije nejasno storilo in obtežilo določbo obrtnih pravic v posameznih slučajih, naposled pa tudi težkoče napravilo z ozirom na zadržano pripadanje. Pri novi obrtni legitimaciji, ki se mora vsled tukaj predpisanega postopanja izdati pri zglastitvi razširjanja ali omejitve obstoječih obrtnih pravic, se bode na primeren način oziralo na prejšnje obrtne pravice, zlasti na dan, kedaj se je prejšnja obrtna legitimacija dobila.

Izjema gorenjega pravila nastopi tedaj, ako obsega zglašeno razširjanje dosedanje obrtne pravice tak obrt, ki je od prejšnjega obrta različen (§ 12, odst. 3 o. r.), toda le v toliko, da se v tem slučaju stranki prejšnji obrtni list pusti in le za na novo zglašen obrt izda nov obrtni list. Pri koncesionarnih (dopusčenih) obrtih se mora odložitve oziroma razveljavljenje dosedanjega dopustila smatrati kot pogojno, odvisno od dovolilne rešitve prošnje za podelitev razširjene ali omejene pravice.

Obrtnik sme tedaj svoj obrt na podlagi starega dopustila dalje izvrševati in sicer v vsakem slučaju, dokler ni končano obrtno oblastveno postopanje o njegovi prošnji, oziroma, če se njegova prošnja ni uslišala, sme na podlagi pravnega obstoja njegovega prejšnjega dopustila obrt dalje izvrševati.

Obenem z izdajo novega, na razširjen ali omejen obseg se glasečega dopustilnega dekreta, se mora potem razveljaviti prejšnja dopustilna listina.

Tedenski koledar.

Nedelja, 20. avgusta: 13. pobink. evang.: Jezus ozdravi deset gobovih. Luk. 17. Bernard op. — Ponedeljek, 21. avgusta: Ivana Franciška Frem. — Torek, 22. avgusta: Timotej in Simforijan muč. — Sreda, 23. avgusta: Filip Benicij. — Četrtek, 24. avgusta: Jernej apost. — Petek, 25. avgusta: Ljudovit kralj. — Sobota, 26. avgusta: Ceferin pap. — Solnce izide 25. avgusta ob 5. uri 18 min., zaide pa ob 6. uri 46 min. — Lunin spremin: Ščip 21. avgusta ob 5. uri 23 min. zjutraj. — Musica sacra v nedeljo, 20. avgusta: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri. Maša »Jesu Redemptor« zložil Ad. Kaim, graduale A. Foerster, ofertorij Utto Kornmüller. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Maša v D-dur zl. Fr. Schöpf, graduale »Dispersit« A. Foerster, ofertorij »Gloria et honore« M. Brosig.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. avgusta.

(Presvetli cesar) je povodom svojega rojstvenega dne pomilostil 16 kaznjencev v raznih kaznilnicah.

(Osebnosti.) V pokoj je stopil znani profesor in pisatelj gospod dr. Janko Pajk na Dunaju, in sicer vsled hude bolezni. — Grofica Teresa Westphalen pl. Fürstenberg, svakinja grofa Karola Coroninija, se je zaročila z Ivanom pl. Adamovičem de Čepin, c. kr. komornikom ter hrvatskim deželnim in državnim poslaneom. — Pri domačih polkih so imenovani poročniki: A. Gaspari, J. Willenpart in F. Ulmanky pri 97. pešpolku, R. Lukanc pl. Savenburg pri 17. pešpolku, O. Nischelwitzer pri 7. pešpolku in E. Meese pri 27. pešpolku.

(V knezoškofijsko Alojzijevishte) so za šolsko leto 1899/1900 na novo sprejeti naslednji dijaki: Kulovec Frančišek s Toplic, Božič Bogomir iz Idrije, Oklešen Frančišek iz Vavte vasi, Ambrožič Miroslav iz Kranja, Berlec Frančišek s Sel pri Kamniku, Kopitar Andrej iz Komende, Omahna Jakob s Svete gore, Štrancar Alojzij s Planine pri Vipavi, Zupanec Andrej s Krke in Žitko Leopold iz Postojne.

(Romanje v sv. deželo) se letos ne boče vršilo. Razne neugodne razmere, deloma v okrožji Srednjega morja pojavljajoča se kužna bolezen, deloma tudi nekoliko pičila udeležitev, opovirajo dejanjsko izvršitev. Zglašenih je bilo do sedaj 200 romarjev: 18 iz Štajerske, 14 iz drugih sosednih dežel in 168 s Kranjskega. Izmed domačinov je bilo nad tri četrtine Gorenjcev. Vplačani zneski se bodo vsem udeležencem vrnili po poštinih nakaznicah.

(Osmina) za rajnim č. gosp. Frančiškom Kregarjem, župnikom javorskim, bo v sredo, 23. t. m. ob 9. uri v Javorjih nad Škofjo Loko.

(Poročil) se je danes popoldne ob 4. uri v stolni župni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani gosp. Davorin Rovšek, znani narodni fotograf, z gospodičino Minko Mastek, netjakinjo obče-pošt. tukajšnje trgoveške obitelji g. Jakopa Čika. Čestitamo!

(Infernalizem.) S kako pravico se imenujejo naši »naprednjaki« liberalci? Komu puščajo svobodo, da naj misli in dela, kar hoče? Za kakšen napredek in za katero svobodo se poteguje »Slovenski Narod«? Za napredek v hudobiji, v surovosti, v umazanosti in frivolnosti, za svojo svobodo, da počenja z najsvetejšimi stvarmi, kakor hoče! A niti ta liberalizem ni temu listu dovolj. Ko je naučni minister določil za dijake duhovne vaje, kako se je drl urednik tega lista zoper to naredbo! Ko je ljubljanski škof, ki ima dolžnost skrbeti tudi za učiteljev izveličanje, uljudno povabil učiteljstvo k duhovnim vajam, meče »Slovenski Narod« blato in kamenje na škofa in preti s podlimi surovostmi onim učiteljem, ki bi se jih udeležili. Vsak pameten človek pa ve, da je za pravi naš napredek, za izboljšanje našega življenja neobhodno potrebno, včasih v samotni in tihi ozreti se v svoje srce, pregledati svoja dela, premisliti svoje dolžnosti, obnoviti dobre sklepe itd. Že stari pagani so tako učili in ravnali. »Spoznaj samega sebe!« je bilo napisano na templju v Delfih; Sokrat se je držal istega načela; v Pitagorovi šoli so morali učenci vsak dan izprašati svojo vest... in če kdo hoče po tem občečloveškem pravilu ravnati in bližnjemu koristiti tudi med Slovenci, že ga napada liberalen časopis! Da, to umevamo! »Slov. Narod« ve, da njegov pristaš ne more biti, kdor kaj misli, kdor želi biti dober in pošten človek; »Slov. Narod« hoče imeti ljudi, ki poznajo samo strast in sovraštvo do vsega dobrega in vzvišenega. Zato mu v dno duše smrdé duhovne vaje. — A sedaj vprašamo: kako naj se imenuje tako ravnanje? Tako ravna satan, sovražnik vsega dobrega; tako ravna peklo. Zato rečemo po pravici, da se liberalizem »Sl. Naroda« pretvarja v infernalizem, in da bo po tej poti »Slovenski Narod« kmalu — peklenski zárod.

(Svarilo iz Koroške.) Iz Tinj na Koroškem smo prejeli naslednjo izjavo: Pri konferenci v Tinjah zbrani slovenski duhovniki odločno protestujemo proti temu, da bi nam »Slov. Narod«

dajal nauke, kakor je to storil nepoklicani dopisnik s Koroškega v št. 186. dne 16. t. m. V tem dopisu nas imenuje »pošteno slovensko duhovščino« isti list, ki je nedavno naše zastopnike na glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda psoval z »nahujskano izvenkranjsko duhovščino«. Dokler ste Vi »Narodovci« na Kranjskem zvezani z liberalnimi Nemci, ki nas povsod zatirajo, nimate pravice, da drugim očitate zvezo s konservativnimi Nemci, in to tem manj, ker smo ravno ž njih pomočjo koroški Slovenci dobili prvokrat svojega državnega poslanca, dičnega g. prelata Lamb. Einspielerja in narodu posebno priljubljenega dež. poslanca g. Grafenauerja v Tinjah, dne 17. avgusta 1899. Poleg podpisov veleč. gg. tinjskega prošta in dekana sledi še 11 podpisov.

(V Zatičini) bodo jutri prvič zopet od leta 1784 praznovali praznik sv. Bernarda. Pontifikalno sveto mašo bod. daroval mil. gosp. stolni prošt dr. Klotfutar, slovesno propoved govoril novomeški prošt mil. g. dr. Elbert.

(Cesarske svečanosti v Trstu.) Že v sredo je prispelo v tržaško pristanišče avstrijsko vojno brodovje: brodovi »Monarch«, »Wien«, »Don Juan d'Austria«, »Budapest« in več večjih in manjših torpedovk. V četrtek zvečer je bilo vse pred Trstom usidrano brodovje čarobno razsvetljeno, na stotine krasnih raket je zašumelo v zrak, na krovih je igrala vojaška godba in po mestu. Točno ob 9. uri zvečer je zagromel na ladiji »Monarch« velik top in se je vsulo nebroj raket v ozračje. V tem trenutku pa je tudi ugasnila na vsem brodovju električna razsvetljava v znak počitka. Dne 18. t. m. je bila pri sv. Justu pontifikalna sv. maša, katere so se udeležili vsi vojaški in civilni dostojanstveniki. Že dolgo ni bilo ta dan vojno brodovje tako zastopano v Trstu, kakor letos, zdelo se je, kakor da — Avstrija hoče povedati iredenti, da je tu avstrijska zemlja, avstrijsko morje in da tudi ostane, dokler bo dihal — avstrijski Slovan.

(Škandal v cerkvi.) Pod tem naslovom je v ponedeljek čenčal »Slov. Narod«: »Poroča se nam, da se je včeraj primeril v šentjakovski cerkvi velik škandal. Padale so neki zaušnice, in govori se, da tudi na blagoslovljeno lice. Z ozirom na to nam piše č. g. župnik v Št. Jakobu ob Savi: Slučajno sem zvedel, da je »Slov. Narod« pisal o nekem pretepu v naši cerkvi. O kakem pretepu tukaj nihče ničesa ne vé. Istina je le, da so se neki nepoklicani fantalini vrinili na pevski kor in da jim je župnik velel, naj gredo s kora, ker je spodaj v cerkvi dovolj prostora. Iz tega malenkostnega dogodka je »resnicoljubni« »Narod« spletel pretep.

(Izredni občni zbor) ima jutri dopoldne ob 10. uri tukajšnje »slovensko katoliško delavsko društvo« v svojih prostorih v Katoliškem domu. Na dnevnem redu je mej drugim razgovor o prevredbi bolniške podpore.

(Celjski izgređi) so velika sramota za tamošnje nemčurje. Celo neki nemški sodnik se je baje izrazil: Ko bi jaz sodil, ne potreboval bi drugih prič, nego vzela v roko »Tagespost«, ki odkrito pripoveduje, kako so Nemci zasramovali Slované, vihteli palice ter metali kamenje. A nemški listi à la »Tagespost« so s ponosom zabilježili vse napade, kakoršnih bi se moral sramovati vsak olikan in pošten človek. Da so nemčurji nameravali napade, smemo sklepati iz raznih dejstev. Tako je magistratni zdravnik dr. Gollitsch, kakor čitamo v »Domovini«, že prejšnji večer pred prihodom čeških dijakov prorokoval v bolnišnici, da bo treba pripraviti prostorov, ker utegne drugi dan priti več ranjencev. Ali je bil tudi ta German pri »vojnem svetu« v kavarni svojega brata? In sedaj ti »junaki«, pijani zmagoslavja, še napovedujejo bojkot Slovincem. Tako so trgovci Radakovits, Schmidl in Wogg takoj po odhodu Čehov iz samega strupenega maščevanja odpustili slovenske blagajničarke. In vendar vsi trije žive skoraj izključno le od Slovencev. Bojkot je dvorezen nož, in savinjski Slovenci lahko zbijejo klin s klinom. V Gaberju je nemški tovarnar Westen prepovedal svojim delavcem, da ne smejo kupovati pri Slovincih, ter je nekatere spodil iz službe, ker se niso brigali za njegovo prepoved. Da, Celje je zopet zaslovelo, a na to žalostno slavo celjski nemčurji pač ne morejo biti ponosni!

(V Vodicah) so dobili vozno pošto, ki posreduje poštni promet med Vodicami in postajo Viž-

marje. Dne 16. t. m. se je prvokrat slišal poštni rog in s šopki okrašena kočija je zdrdrala proti Vižmarjem. Elegantna kočija ima prostora za dva, oziroma tudi tri potnike ter se odpelje iz Vodic zjutraj ob 9. uri, iz Vižmarjev proti Vodicam pa odhaja ob 12. uri.

(Čudne razmere.) Poroča se nam: V Bohinjski Srednji vasi zida kmetijsko društvo skupno skladišče. Predno pa so pričeli z zidanjem, poskušali so svet, ker se je govorilo, da je dotična zemlja mehka ilovica, ki ne bo držala poslopja. Lastnik travnika je dovolil, da smejo za poskušnjo kopati, kjer in kolikor hočejo. Izkopali so res nekaj metrov globoko jamo. Toda sl. okr. glavarstvo pokliče načelnika na odgovor, češ, da so že temelj sezidali in vodnjak napravili brez stavbenega dovoljenja. Ker pa je načelnik prinesel seboj potrdilo županstva, da niso prav nič zidali do dne, ko je došlo stavbeno dovoljenje, ga je okr. glavarstvo oprostilo kazni. Čez mesec dnij pa je bil zopet poklican v Radovljico, kjer so mu rekli: Kopali ste »fondo« in napravili vodnjak, obsojeni ste na 20 gld. globe ali pa 4 dni zapora. Zadruga se je pritožila na vis. dež. vlado, a ta je priziv odbila, češ, da je »dotična razsodba izšla proti osebi odgovornega načelnika, ne pa proti zadrugi kot taki, in torej ta ni bila opravičena priziv vložiti«. Saj vendar zadruga zida, ne pa načelnik! — Pa še lepše! Slišali smo že več časa govorico, da je naše društvo prosilo za pravico žganjetoča. Mi smo se seveda smejali tej laži in obrekovanju, ker je odbor takoj v začetku sklenil, da se v našem društvu nikdar ne bo točilo žganje. Kar ostrmeli smo, ko dobimo od urada za odmerjenje pristojbin plačilni nalog z dne 8. maja 1899, št. 2497, da naj plačamo 3 gld., ker je bila nekda dne 10. malega travna t. l. pri okr. glavarstvu v Radovljici vložena nekelekovana prošnja za koncesijo žganjetoča. In dne 10. avgusta smo prejeli opomin od davkarje v Radovljici, naj plačamo 3 gld. 10 kr., sicer nas bodo rubili. Odgovorili smo takoj, da ne plačamo in naj pridejo rubiti, ker naše društvo ni vložilo nobene prošnje za koncesijo žganjetoča. Kako se ta stvar razmota, o tem hočemo poročati. Prihodnji ponedeljek mora načelnik zopet v daljno Radovljico zaradi prestopka obrtnega reda. Čudno se nam zdi, da od vseh strani preže na naše društvo, a drugih nerodnostij nikjer ne vidijo! Rekli bi še marsikatero, toda za danes dovolj. Iz tega je pa razvidno, koliko »prijateljev« ima gospodarska organizacija našega ljudstva.

(Pritožba.) Z dežele smo prejeli nastopno: Moj sprednik je plačeval pristojbinskega davka na leto 21 gld. 15 kr. Ko pa je podpisani nastopil svojo službo, je moral položiti fasijo in je mej drugimi bremenami v zmislu zakona iz l. 1885. postavil v fasijo tudi gori omenjeno svoto pristojbinskega davka. Pri rešitvi fasije z dne 10. okt. 1898. se mu je od vis. c. kr. dež. vlade odgovorilo doslovno: »Das Gebührenaquivalent per 21 fl. 15 kr. wurde ausgeschieden, weil in Folge Erlasses des h. k. k. Finanzministeriums vom 4. Jänner 1893 Z. 15.023 ex 92 Pfründeninhabern bis zum Reineinkommen von 500 fl. die persönliche Befreiung von der Entrichtung des Gebührenaquivalentes zukommt. Dem Fassionsleger steht es unbenommen mittelst einer ungenügendem peltene Eingabe um dessen Abschreibung beim k. k. Gebührenbemessungsamte unter Berufung auf diese Erledigung einzuschreiten«. Podpisani je storil, kakor se mu je namignilo, a pristojbinski urad mu je prošnjo rešil v negativnem smislu. Reševaje drugo fasijo je vis. c. kr. vlada glede pristojbinskega davka zopet isto pripomnila, kakor dne 10. oktobra 1898. Podpisani se je še enkrat obrnil na pristojbinski urad. In one 18. svečana t. l. je dobil od c. kr. urada za odmerjenje pristojbin plačilni nalog za 1 gld. 2 kr. z motivacijo, da pritožba in priloge niso bile kolekovane. Kedo ima sedaj prav, ali vis. c. kr. deželna vlada ali sl. pristojbinski urad? V tem oziru je pač treba jasnosti, da ne bodo ljudje brez svoje krivde imeli sitnostij in stroškov.

(Na mariborski kmetijski šoli) je bilo v minulem letu 35 učencev, in sicer 28 Slovencev in 7 Nemcev, a pouk je bil popolnoma — nemški.

(Društvo avstrijskih narodov.) Prelepo nalogo ima to društvo, o katerem smo že večkrat pisali. Žal, da društvo ne napreduje, kakor bi bilo želeto, in se člani jako počasi množe. Po pravilih

tega društva naj bi bili člani društva vsi hišni posestniki naše države ter po 10 novčičev na leto plačevali v društveni zaklad, tako da bi društvo dobivalo na leto 318.150 glid. S to svoto bi se za prvo silo marsikaj dalo storiti za reveže, ker v prvi sili došli dar je dvojno drag in dobro došel. Vlada je društvenemu odboru dovolila izdajati ustanovne karte po 50 pa tudi po 20 vinarjev; tako upa odbor dokaj dohodkov v blagi namen dobiti. Treba pa je, da se te ustanovne karte kolikor mogoče v obilici spečajo. Po mestih, koder je polno društev, bo ta akcija lahka, le če se društva za ta blagi namen ogrejejo. Po deželi pa bi častita duhovščina mogla pospešiti razpečevanje teh kart, pa tudi bralna in druga društva. Prav posebno pa prosi odbor, da se ustanovne posebni ženski odbori, kateri bi prevzeli razpečevanje teh ustanovnih kart. Razposlala so se povabila k pristopu vsem občinam, katerih je na Kranjskem 353 ali doslej je komaj 25 občin naznanilo pristop k temu društvu. Kakor se čuje, bode tudi slavna občina dežele stolno mesto ljubljansko, pristopilo k društvu kot ustanovnik, kakor je to mestni župan osrednjemu odboru že zagotovil. Želeti je le, da bi vsaj imovitejša občine pristopile k društvu. Osrednji odbor, v katerem so tudi slovenski in hrvaški poslanci zastopani, oskrbel je tudi slovenske in hrvaške tiskovine, katere pa so stale dokaj več, kakor doslej oglašeni prispevki znašajo. To je za našo narodnost poniževalno, zato je iskreno želeti, da se tudi naše slovenske občine odzovejo vabilu, vsaj bodo imele le one občine pravico do podpor, katere bodo člani tega društva. Zato naj občinski odbori sklenejo pristop in prijavijo ga ali okrajnim glavarstvom ali naravnost osrednjemu odboru (Društvo avstrijskih narodov na Dunaju, IV. okraj. — Taubstummengasse 6), kjer se tudi naročujejo ustanovne karte.

(Iz Idrije) se nam poroča: Naše krščansko gospodarsko društvo začne delovati prve dni meseca septembra. Upamo, da potem ponehajo naši nasprotniki črniti naše društvo ter razne bajke trositi med ljudstvo. To je res, da dividenda pri našem društvu ne bode velika, ker dobička čez potrebo ne bomo iskali; a kar bode dobička, to se bode razdelilo med ude po sklepu občnega zbora.

(Delavsko stavbinsko društvo) reg. zadruga z neomejeno zavezo se je osnovalo v Zagorju ob Savi. Zadrugi načeluje ravnateljstvo, obstoječe iz 6 članov. Za predsednika je izvoljen Jos. Dežman, strojevodja v Zagorju. Drugi zadrugi te vrste na Kranjskem želimo najboljšega uspeha.

(Cerkvena glasba.) Dvojne litanije v čast presvetega Srca Jezusovega, priredil P. Ang. Hribar, so ravnokar izšle v drugi izdaji. Eden komad velja 10 kr. po pošti približno več. Dobé se v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

(Zdravje v Ljubljani) od 6. do 12. avgusta. Novorojencev 24, mrtvorojen 1, vmrlh 13; med njimi za vratice (davico) 2, jetiko 2, za različnimi boleznimi 9; med njimi 4 tujci in 5 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za skarlatico 1, tifuzom 4 (3 tujci z dežele v bolnico pripeljani, 1 je domačin), grižo 2, vratice 3, črnicami 1.

(Italijanska kraljica in mlada pletica.) Italijanski listi poročajo: Kraljica Margarita sreča v neki ulici v Rimu malo dekletce, ter jo vpraša: »Ali znaš šivati in plesti, malica?« — »O da«, odgovori dekle, »nogavice znam plesti«. — »Ali me poznaš?« — »Da, Vi ste kraljica«. — »Naredi tudi meni dvoje nogavic in mi jih pošlji«. Čez nekaj dnij res dobi kraljica dvoje nogavic ter pošlje dekletu druge nogavice; ena nogavica je bila polna bombonov, druga pa denarja. A že drugi dan dobi kraljica pismo: »Gospa, Vaš lep dar mi je napravil mnogo žalosti: denar so vzeli oče, bombone je snedel brat, nogavice pa bodo mati nosili«.

(Na kliniki.) »Poglejte«, pravi profesor vseučiliščniku, »ta mož šepa, ker mu tiči kroglja v nogi. Kaj bi storili vi v tem slučaju, gospod doktorand?« Dijak: »Šepal bi tudi!«

(V gostilni.) Gost natakarju: »Kaj, to naj bi bila cela porcija! Kakšna je pač polovična porcija?« — Natakar: »I, večja seveda ni!«

(Iz šole.) Učitelj: Čemu nam rabi perje rac, gosij in druge perotnine? — Vse molči. — Uči-

telj: No saj sem že zadnjič govoril o tem. Kaj pa imate doma v svojih posteljah? — Učenec: Stenice!«

(Sejmi po Slovenskem od 21. do 26. avgusta.) Na Kranjskem: 21. v Zatičini; 22. v Metliki; 24. v Postojini, Št. Jerneju, Kočevju, Loki in Kamniku; 25. v Ambrusu. — Na slovenskem Štajerskem: 21. v Pilštanju, Šetalih, pri M. Božji v Pušavi in v Št. Jakobu pri Kalobju; 24. v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Središču in Velenju; 25. na Tinskem; 26. na Ljubnem — Na Koroškem: 21. v Frežah; 25. v Lavamintu in Pliberku. — Na Primorskem: 21. v Vidmu; 24. v Gorici; 26. v Cevdatu in Divači.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 19. avgusta. Zunanji minister grof Goluhovski se je podal na obisk nemškega državnega tajnika Bülowa.

Dunaj, 19. avgusta. Včeraj je uradni list objavil 18 konfiskacij zaradi izjav proti § 14.: vseh skupaj je doslej 462.

Solnograd, 19. avgusta. Od 32 oseb, ki so bile v preiskavi zaradi zadnjih izgrede, je 19 obsojenih. Isti, ki so metali kamenje, so dobili po dva do štiri mesece zapor.

Belgrad, 19. avgusta. Izredno zasedanje skupščine bo trajalo le deset dnij. Vlada predloži naslednje načrte: novelo, s katero se poostrujejo kazni za razžaljenje kralja in njegove rodbine, ter načrt zakona, s katerim se uvaja strožja cenzura za časnštvo.

Belgrad, 19. avgusta. Preiskovalni sodnik je dognal preiskavo; vspeh še ni znan. Tausanovića in Angljelića bodo baje v kratkem oprostili.

Rennes, 19. avgusta. Danes sta bila zaslišana Cuignet in Boideffre, ki sta podala mnogo obteževalnih dokazov za Dreyfusovo krivdo in sta naravnost izjavila, da Dreyfus ni nedolžen.

Rennes, 19. avgusta. Pri včerajšnji razpravi je Laborija nadomestoval odvetnik Mornard.

Pariz, 19. avgusta. Vlada naznanja, da se ne mara s silo polastiti v svoji hiši zabarikadiranega Guerina, marveč ga hoče potom stroge straže, ki skrbi, da ne more občeovati z zunanjim svetom, prisiliti, da se sam uda.

Pariz, 19. avgusta. V Dolu, departement Côtes-du Nord včeraj aretovani Glord najbrže ne bo pravi napadnik odvetnika Laborija. Človek je znan pijanček in je zelo sumljivo, da je dejanje takoj obstal in se ni dosti ustavljal pri aretovanju. Preiskava se nadaljuje.

Petrograd, 19. avgusta. Naredbeni list naznanja, da se priznava meterski meri v Rusiji ista veljava, kakor dosedaj v Rusiji navadni.

London, 19. avgusta. V rudokopu „Glamorgam“ pri Meahtu se je pojavila eksplozija, vsled katere je bilo ubitih 18 oseb. 60 jih je pa še v nevarnosti.

Umrli so:

17. avgusta. Ivan Kregar, župnik, 43 let, Vodmat 74, ascites myo de generatio cordis.

18. avgusta. Vilibald Gorjan, delavčev sin, 12 let, Cesta na loko 10, življenska slabost.

V bolnišnici:

15. avgusta. Katarina Tomšič, gostija, 76 let, jetika.

16. avgusta. Ana Cvetnič, posestnikova hči, 12 dni, jetika.

100 do 300 glid.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII. Deutsegasse 8. 596 10 6

Davorin Roušek
fotograf

Minka Roušek roj. Mastek
poročena.

Ljubljana, dné 19. avgusta 1899.

685 1-1

Cena žitu na dunajski borzi dné 18. avgusta 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen . . .	gl. 8:54 do gl. 8:56
» » pomlad . . .	» 8 81 » » 8:82
Rž za jesen . . .	» 7— » » 7:01
» » pomlad . . .	» 7:23 » » 7:25
Turšica za avg.-sept. . .	» 4:98 » » 4:99
» » maj-junij . . .	» 5:06 » » 5:07
Oves za jesen . . .	» 5:55 » » 5:56
» » pomlad . . .	» 5:80 » » 5:81

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m., srednji zračni tlak 736-0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura pe Celzija	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24 urah v mm.
18	9. zvečer	736-3	16-0	sl. sever	dež	
19	7. zjutraj	735-5	14-1	sl. sever	oblačno	4-4
	2. popol.	735-9	20-8	sr. jug	del. oblač.	
Srednja včerašnja temperatura 17-1° normale: 18-6°.						

Vozni red

avstrijskih državnih železnio, veljaven od 1. junija 1899.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

- Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 54 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto
- Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko.
- Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
- Ob 4. uri 2 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 5. uri 41 min. popoldne osebni vlak v Podnart ob nedeljah in praznikih.
- Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
- Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v Lesce-Bled.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

- Ob 5. uri 46 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza, Genova, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 7. uri 55 min. zjutraj osebni vlak iz Lesce-Bleda.
- Ob 8. uri 21 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genova, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 57 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta ob nedeljah in praznikih
- Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 9. uri 6 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

- Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
- » 2. » 05 » popoldne » »
- » 6. » 50 » zvečer » »
- » 10. » 25 » » » (le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

- Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
- » 11. » 08 » dopoldne » »
- » 6. » 10 » zvečer » »
- » 9. » 55 » » » (le ob nedeljah in praznikih).

Izvir: Giesshühl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilo kopališče pri Karlovi varh.
Prospekt: zastoj in franko.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osve-
žujoča pijača,

preskušena pri želodčnih in črevesnih ka-
tarh, obilnih in mehurnih boleznih, ka-
tero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot
bistveno **podpiralno sredstvo** pri
karlovarjskem in drugih **kopeliških**
zdravljenjih in kot **poznejše zdravilo** po
20 33 kopeljih v trajno porabo. (VII.)

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večju spece-
rijskih prodajnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižji cenah.

227 42

Beri in naroči!

Gosje perje po 60 kr. 684

Razpošiljam novo, sivo gosje perje z roko razcepljeno,
1/2 kile le 60 kr., boljše vrste 70 kr. Pošiljam v zavojčkih
po 5 klg. proti povzetju. — Se sme tudi zamenjati.

J. KRASA, trgovina s perjem, Smihov pri Pragi.

Vse stroje za poljedelstvo!

Vnoviž znižane cene!

Trijeri (čistilni) roji za žito v natarčni izvršitvi. Sušil-
nice za sadje in zelenjavo. — Skropilnice proti
peronosperi, zboljšani sestav Verno'erov. — Mlatilnice
mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje
različnih sestav (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč,
kakor hidravlične (vidovodne) preše). — Slamoreznice,
katere se jako lahko gonijo, po zlo zmernih cenah. — Sti-
skalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrsne
poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

G. HELLER na Dunaju,

II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo. 287 20-15

F. M. SCHMITT

Ljubljana, Lingarjeve ulice št. 4

priporoča preč. duhovščini svojo bogato zalogo

rožnih vencev, križev, svetinjc,
podobic za kolekturo

po nizki ceni, kakor tudi 687 3-3

razno galanterijsko blago.

Ovinjene (weingrüne) sode

različne, majhne in velike,
stare in nove

prodaja

J. Buggenig,

sodarski mojster, 652 3-3

Cesta na Rudolfov kolodvor v Ljubljani.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Graščinski oskrbnik

vešč vsega kmetijstva, ter z dobrimi spričevali,
želi enako službo premeniti s 1. oktobrom,
ali tudi prevzame kako veleposestvo za več
let v najem. 674 3-3

Naslov pové upravnistvo »Slovenca«.

Moka

iz mlina Vinko-ta Majdič-a v Kranju

oddaje se po engros-cenah 259 44 21

v plombiranih vrečkah po 10 in 25 kil v prodajalnicah

Maksa Domicelj-a

v Ljubljani, Rimska cesta vis à vis Gorupovim hišam.

Dostavljanje na dom brezplačno.

Plombe originalne mlinske.

Moka oddaje se tudi v vrečah po 50, 85 in 100 kil.

Opozarja se, da priznani izvršni izdelek prvega doma-
čega našega mlina dandanes tudi na tujem uspešno tekmuje
z izdelki vseh ogerških mlinov.

Redka prilika za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

v Ljubljani 650 23-3

na Dunajski cesti št. 16 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega

in politiranega

pohištva.

gld. 5-, 7-5, 10-, 12-, 14-.

Garniture, divane, madrace

7, 14, do 40 gld.,

madrace na peresih

8, 9 gld.,

dratene madrace

7 gld.,

pulte za masne knjige

itd. itd.

gld. 10-, 15-, 17-.

Naročila se točno izvršujejo.

Centiluk s podobami zastoj in franko.

Redka prilika za nakup pohištva

V najem se daje

gostilna

in

prodajalna

z mešanim blagom pri papirnici na Vevčah.

— Več o tem se zve pisмено ali ustno pri last-
niku **Franco Lipah-u** v Dobrunji št. 67 pri
Ljubljani, pošta Spodnja Hrušica. 680 2-2

G. Piccoli,

dvorni založnik

Nj. svetosti

papeža

Leona XIII.

lekarnar „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Železnato vino.

Kemične analize odličnih stro-
kovnjakov, kateri so v

Železnatem vinu

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino

železa, so najboljši spričevali ter
dajejo največje porušitvo za njega
učinek.

To vino je kaj dobro za slabo-
krvne, nervozne in vsled bolezni
oslabele osebe, za blede, sloke
(suhe) in bolehave otroke.

Cena politerski steklenici 1 gld.

Naročila pošiljajo se z obratno pošto; poštne
plačajo p. n. naročniki. 827 51

Stajersko deželno zdravilišče
KOPEL
Rogatec
SLATINA.
Sezona:
maj-september:
KRASNA LEGA!
Udobnostno in ceneno poletno bivališče!
Sijajni zdravilni želodca, jeter, ledvic
uspehi pri boleznih in sopilnih organov
Svetlovnoznan alkalični in salinčni vrelci: **TEMPELSKI in**
STYRIA-VRELEC.
Vsakovrstna zdravljenja, Prospekte pošilja brezplačno po želji.

Prodá se takoj
pod zelo ugodnimi pogoji

veliko poslopje,

hiša s štalo in hlevom, z veliko ledenico in velikanskim vrtom, zasa-
jenim s sadnim drevjem in obdelan, ob glavni cesti tik železnice, na
Notranjskem, kjer se blizu 30 let izvršuje obrt krčmarjenja, in je tudi
zelo pripravno za prodajalno, tobakarno, razne depozite itd.

Prodá se tudi lahko na obroke proti intabulaciji. 668 3-3

Natančneje poizvedbe daje **Ivan Kocmur** v Ljubljani, Breg št. 20.

Iščem
primerne prostora
za trgovino,

na deželi, a blizu Ljubljane.

Ponudbe, najbolj pismene, upraništvu

»Slovenca«. 681 3-1

V strokovno dovršeno izvrševanje
stavbinskih kleparskih,
stolpnih in strešnih krovskih del

594 7-3

se priporoča prečastiti duhovščini, gg. podjetnikom in slavnemu občinstvu

ALOJZIJ LENČEK, stavbinski in galanterijski klepar

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 21.

Josip Kastelic,

krojaški mojster
v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.
priporoča se prečast. duhovščini v
izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, singulum in vsako-
vrstne šomisete, kakor tudi vsa druga
v to stroko spadajoča dela na-
tatančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me
blagovoli počastiti s cenjenimi naročili,
zagotavljam, da bodem vedno skrbel,
da izvršim vsako naročilo v največjo za-
dovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo
dobro urejeno krojaško delavnico,
v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.
Zunanja naročila tečna. — Cene pri-
merne nizke. 519 31-12

Dobiva se povsod.

905 (36-27)

Sarg's Kalodont

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Tovarniška cena!

Pozor

kolesarji!

Obče znana, jako trpežna

kolesa Styria št. V „ljudsko kolo“

prodajajo se zaradi različnih cen drugih vrst koles po jako
znižanih tovarniških cenah pri

Franu Čudnu v Ljubljani

s čemur je sl. občinstvu dana prilika po ceni si pribaviti

Styria št. V.

399 29

Zastopnik tvrdke: Josip Polak.

Št. 27263.

678 3-2

Stanovanje v najem!

Mestna hiša št. 19 pred Prulami v Ljubljani se od 1. novembra letos
daje v najem.

Pogoje najema pové in ponudbe sprejema mestni komisariat v navadnih uradnih
urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 10. avgusta 1899.

Podpisana ima v zalogi najraznovidnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte id

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročne in poštene po najnižji ceni
bandera in vse druge obleke.

Prečastite gospode prosim, da se blagovole pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dra-
stev in potujočih agentov.

Zagotavljam hitro in najpoštenjejo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 250 52 24

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste
revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje
priporočajo. — Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja,
se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko
spadajoče naročke in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

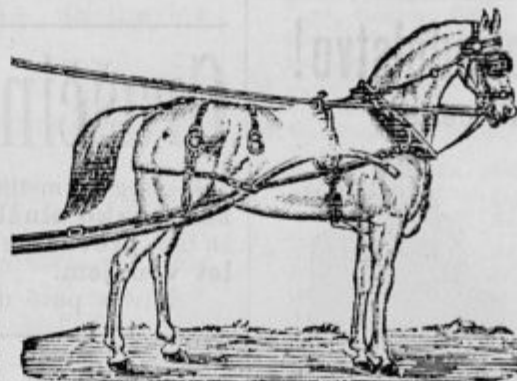
FRAN SEVČIK

618 20-5

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Trgovina z jermenarskim, sedlarskim in torbarskim blagom

JOSIP MAČEK

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 9.

Preč duhovščino, sl. občinstvo in gg. tovarnarje opozarjam najuljudneje na svojo
novo urejeno zalogo ter prosim one, kateri se zanimajo za napredek domačega
obrti, naj si ogledajo bogato mojo zalogo konjskih oprem vsake
vrste za vožnje in ježo, kovčgov, ličnih torb in torb domačega
izdelka. — Jermena za stroje imam vedno v zalogi; v zalogi so tudi vse
vpredne in jahalne potrebnosti za konje.

Prodajam, kupujem in izposojujem že rabljena sedla in pa cele
jezdne opreme.

Popravila in prenovljanja pa izvršuje strokovno dovršeno moj na-
mestnik gospod Jos. Moškerc, isti pa tudi kot izborni strokovnjak
prevzema vsa naročila in izvršuje natančno, točno in po nizki ceni. —
Vnanja naročila izvršujejo se z obratno pošto. — Velespoštovanjem

683 20-1

Jos. Maček.

Kupuje in prodaja vse zdalej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec

v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné
do dné po 4 1/2 %.

Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 18. avgusta.

Skupni državni dolg v notah	100 gld.	20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100	15
Avstrijska zlata renta 4%	118	30
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100	20
Ogerska zlata renta 4%	118	20
Ogerska krona renta 4%, 200	96	40
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	908	—
Kreditne delnice, 160 gld.	387	50
London vista	120	65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	92 1/2
20 mark	11	77
30 frankov (napoleonidor)	9	56 1/2
Italijanski bankovci	44	40
C. kr. cekini	5	67

Dné 18. avgusta.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld.	50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156	75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194	75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100	—
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140	—
Dunavske vravnjavne srečke 5%	128	50
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	107	60
Posojilo goriškega mesta	112	—
4% kranjsko deželno posojilo	—	—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96	90
Prioritetne obveznice državne železnice	215	25
južne železnice 3%	164	75
južne železnice 5%	119	75
dolenjskih železnice 4%	99	50

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld.	— kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	90
Rudolfove srečke, 10 gld.	28	—
Salmove srečke, 40 gld.	84	25
St. Genois srečke, 40 gld.	84	—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	62	—
Ljubljanske srečke	23	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151	50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3200	—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	436	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	75	50
Splošna avstrijska stavbinska družba	104	—
Montanska družba avstr. plan.	276	55
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177	75
Papirnih rubljev 100	127	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.